

átszámítani³³. Ez a teljesítés napját követő hónap 15-én, vagy a számlakibocsátás időpontjában érvényes árfolyam alkalmazását jelenti.

Közösségen belüli adómentes termékértékesítéshez kapott előleghez az Áfa tv. szabályai³⁴ alapján **az előleg átvételének időpontjában nem kapcsolódik adókötelezettség**. Így, ha a Közösségen belüli termékértékesítéshez az értékesítő előleget kap, az előleg átvételekor arról nem kell számlát kibocsátani³⁵, és nem kell az előleg összegét a bevallásban és az összesítő nyilatkozatban szerepeltetni. A **teljes, előleget is tartalmazó ellenértékre** az értékesítésről kiállított bizonylat kibocsátási időpontjában, de legkésőbb a teljesítés napját magában foglaló hónapot követő hó 15-én keletkezik az adókötelezettség. (Ez, mivel adómentes az ügylet, az ellenérték bevallásban és összesítő nyilatkozatban szerepeltetését jelenti).

Speciális szabály: ha az adóalany belföldi tevékenységként **kizárólag áfaraktárból végez Közösségen belüli adómentes értékesítést**, nincs szükség arra, hogy belföldi adóalanyként regisztráltassa magát. Ennek feltétele, hogy a Közösségen belüli értékesítéshez kapcsolódó adókötelezettséget az adóalany írásbeli meghatalmazása alapján az adóraktár üzemeltetője teljesítse helyette. A meghatalmazás érvényességéhez szükséges, hogy az adófizetésre kötelezett adóalany **belföldön nyilvántartásba nem vett és arra nem is kötelezett adóalany** legyen, míg az **adóraktár üzemeltetőjének közösségi adószámmal rendelkező** adóalanynak kell lennie. A meghatalmazást a termék kiraktározásának indítványozásakor, a kiraktározási okmánnyal együtt, az adóraktár felügyeletét ellátó vámszervhez kell benyújtani. Az írásbeli meghatalmazás alapján átvállalt adókötelezettségek teljesítése során az adóraktár üzemeltetőjének kell az ügylet teljesítését tanúsító számlát az adófizetésre kötelezett meghatalmazottjaként kibocsátani. Szintén az ő feladata az adókötelezettségekről adófizetésre kötelezett adóalanyonként, ezen belül is meghatalmazásonként egymástól elkülönített nyilvántartást vezetni. Emellett a bevallásban és az összesítő nyilatkozatában az ügyletre vonatkozó adatokat a saját adataitól elkülönítetten kell közölnie.³⁶

6. Láncügyletek

Ha a termékértékesítés teljesítéséhez fuvarozás is szükséges, akkor a termékértékesítés a feladás helyének, **a fuvarozás indulási helyének országában teljesített**, azaz ott adóztatandó főszabályként.³⁷ A teljesítés helyének megállapítására azonban **összetettebb szabályozást** kell alkalmazni olyan esetekben, **ha a fuvarozás indulási helyétől (a feladástól) a célállomásra megérkezésig a termék értékesítésére többször sor kerül**.³⁸

Ezeket az ügyleteket nevezzük **láncügyleteknek**. A láncügyletek tehát azok a termékértékesítési konstrukciók, amikor a termék eladására egynél többször sor kerül, és a

³³ Áfa tv. 80. §, 80/A. §.

³⁴ Áfa tv. 59. § (4) bekezdés.

³⁵ Áfa tv. 159. § (4) bekezdés.

³⁶ Áfa tv. 89/A. §.

³⁷ Áfa tv. 26. §.

³⁸ Áfa tv. 27. §.

terméket a láncban első eladótól **közvetlenül** az utolsó vevőhöz szállítják. Az egyes értékesítések teljesítési helyét egyenként kell megítélni. Vagyis ha „A” értékesít „B”-nek, „B” értékesít „C”-nek, „C” pedig „D”-nek és a termék közvetlenül „A” adóalanytól „D” adóalanyhoz kerül, **külön kell vizsgálni** az „A” és „B” közötti, a „B” és „C” közötti, valamint a „C” és „D” közötti értékesítés teljesítési helyét.

Fontos alapelv, hogy az előbb ismertetett szabály (vagyis amikor **a fuvarozás indulási helye a teljesítés helyét meghatározó tényező**) a láncban csak egyetlen értékesítésre alkalmazható (mivel többszöri termékértékesítés ellenére csak egyszer fuvarozzák a terméket). Ez pedig az az értékesítés lesz, **amelyhez a fuvarozás kapcsolódik**. A fuvarozás ahhoz az értékesítéshez kapcsolódik, amelyben a fuvarozást saját nevében végző vagy azt megrendelő szerepel. Ha a fuvarozást a láncban első eladó végzi vagy azt saját nevében rendelte meg, vagy a fuvarozást a láncban végső vevő végzi vagy azt saját nevében rendelte meg, annak az értékesítésnek a teljesítési helye az indulás helye, amelyben ők részt vesznek.

Előfordulnak olyan esetek is, amikor a láncügylet **közbenső résztvevője fuvaroz**, fuvaroztat, vagyis olyan személy, aki egyszerre két értékesítésben vesz részt. Ilyenkor el kell dönteni, hogy a fuvarozást a közbenső adóalany mint vevő, vagy mint eladó végzi, végezteti. Ha **mint vevő** fuvaroz, fuvaroztat, akkor az általa igénybevett (a felé számlázott) értékesítéshez kapcsolódik a fuvarozás, így **ez az értékesítés adózik az indulás helyén**. Ha **mint eladó**, akkor **az általa teljesített értékesítés adózik** ezen a helyen.

Törvényi vélelem áll fenn amellet, hogy ha a közbenső vevő („B”) végzi vagy rendeli meg a fuvarozást, akkor **mint vevő járt el**, tehát a felé teljesített értékesítés kapcsolódik a fuvarozáshoz (adózik a feladási helyen). **Kivétel** ez alól, **ha közli** a terméket neki értékesítővel a számára az által a tagállam által megállapított **adószámot**, amelyből a terméket feladják vagy elfuvarozzák.

Főszabályként tehát úgy kell tekinteni, hogy az ilyen közbenső szereplő vásárlásához kapcsolódva történik a fuvarozás, fuvaroztatás. A közbenső szereplő azonban nem minősül vevőként fuvarozónak, fuvaroztatónak, ha közli a neki értékesítő adóalannal azt az adószámot, amelyet a termék feladási helye szerinti tagállam állapított meg a számára, tehát belföldi indulási hely esetén a magyar adószámát. Ilyenkor úgy kell tekinteni, mint aki értékesítőként fuvaroz, fuvaroztat.

A lánc többi szereplője értékesítésének teljesítési helyét aszerint kell meghatározni, hogy a fuvarozást megelőző értékesítésről vagy azt követő értékesítésről van-e szó. **A megelőzőnél az indulás helye, a követőknél a rendeltetés helye határozza meg az ügylet teljesítési helyét.**³⁹

Az előbbi négy szereplős példában három értékesítés van, amelyeknek a teljesítési helyét meg kell határozni. Ha a terméket „A” fuvarozza vagy fuvaroztatja el „D”-nek, akkor az „A” és a „B” közötti termékértékesítés helyét a termékfuvarozás megkezdésének helye határozza meg,

³⁹ Áfa tv. 27. § (3) bekezdés.